Cymdeithas Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Benfro

Eich cyngor gwirfoddol sirol lleol

8. Rheoli arian

8.6 Cyfrifon ac archwiliad blynyddol

Mae ffurf y cyfrifon blynyddol wedi'i dywys gan Ddatganiad Ymarfer Argymelledig, a ddosberthir gan y Comisiwn Elusennau ynghyd â'r Bwrdd Safonau Cyfrifo. Gelwir hwn yn SORP 2005 ac mae'n cynnwys cyfarwyddyd ar gyflwyniad cyfrifon ac yn cynrychioli ymarfer dda.

Rhaid i elusennau drosglwyddo'u cyfrifon o fewn 10 mis i ddiwedd y flwyddyn ariannol.

Llai na £10,000

Rhaid i elusennau sydd ag incwm llai na £10,000 baratoi cyfrifon, ond does dim rhaid eu cyflwyno os nad ofynnir amdanynt. Os yw'ch incwm yn llai na £10,000 ni fydd angen archwiliad allanol arnoch.

Llai na £100,000

Os yw'ch incwm rhwng £10,000 a £100,000 fe fydd angen archwiliad annibynnol arnoch. Efallai bydd elusennau anghorfforedig gydag incwm gros llai na £100,000 yn dewis paratoi ffurf gyfrifon symlach yn cynnwys derbynebau a thaliadau ynghyd â datganiad asedau a rhwymedigaethau. Bydd hyn yn cymryd lle'r Cyfrifon Croniadau Datganiad Gweithgareddau Ariannol (SoFA). Os yw elusen yn penderfynu cynrychioli ei chyfrifon yn y dull symlach yma, rhaid glynu wrth reolau SORP. Does dim ffurf ragnodedig ar gyfer y cyfrif derbynebau a thaliadau, ond mae'r Comisiwn Elusennau wedi paratoi cyfarwyddyd ymarferol - *CC16: Receipts and payments accounts pack.*

£100,000 - £250,000

Rhaid paratoi cyfrifon ar sail croniadau yn ôl SORP 2005. Gweler y pecyn gwybodaeth Comisiwn Elusennau - *CC17 - Accrual Accounts Pack.*

Mwy na £250,000

Rhaid archwilio'r cyfrifon gan archwiliwr cofrestredig a rhaid paratoi adroddiad blynyddol llawn. Os yw'r incwm gros yn fwy na £1miliwn, rhaid cwblhau Dychweliad Gwybodaeth Grynodol (SIR).

Paratoi derbynebau a thaliadau ar gyfer eich cyfrifon blynyddol

Mae cyfrifon derbynebau a thaliadau yn crynhoi symudiadau ariannol yn ystod y flwyddyn ariannol. Bydd angen hefyd datganiad yn rhestru asedau a rhwymedigaethau (yn lle mantolen ar gyfer cyfrifon croniadau).

Efallai bydd angen i chi gwblhau hyd at dri chyfrif derbynebau a thaliadau, un yr un ar gyfer:

- y cronfeydd anghyfyngedig (dylai pob elusen gael y rhain)

- y cronfeydd incwm cyfyngedig (mae'r rhain gan lawer o elusennau)
- unrhyw gronfeydd gwaddol (mae'r rhain gan rai elusennau).

Gellir rhannu derbynebau a thaliadau mewn i ddau gategori:

Mae **incwm gros** yn cynnwys:

- rhoddion (yn cynnwys cyfamodau, rhoddion Gift Aid a'r dreth a ad-delir), grantiau, anrhegion, etifeddiaeth a thanysgrifiadau;
- derbynebau gros am werthiant nwyddau neu wasanaethau i hyrwyddo amcanion yr elusen;
- derbynebau gros am godi arian a gweithgareddau eraill i gynyddu'r gronfa;
- incwm buddsoddi (yn cynnwys llog, difidend, ad-daliad treth a rhent);
- trosglwyddo gwaddol i gronfeydd incwm, neu wariant y gwaddol ar gyfer incwm.

Mae **gwariant llawn** yn cynnwys:

- costau cenhedlu cronfeydd yn cynnwys costau codi arian a chyhoeddusrwydd, costau buddsoddi eiddo a ffioedd rheoli eiddo;
- gwariant i hyrwyddo amcanion yr elusen yn cynnwys grantiau, rhoddion, cost y gweithgareddau (nwyddau a gwasanaethau) a chostau cefnogi;
- costau rheoli a gweinyddu'r elusen.

Gall y categorïau yma gynnwys y llog a delir.

Gellwch gyfeirio at *CC16: Receipts and payments accounts pack* am beth sydd ddim yn gynwysedig yn y gwariant llawn a'r incwm gros.

Dylai taliadau am bwrpasau tebyg (e.e. cyflogau) a derbynebau am bwrpasau tebyg (e.e. rhoddion) gael eu cyfuno a ddim eu rhoi ar wahân. Wrth gwrs, gwell fyddai dangos yn glir eitemau sylweddol (e.e. grant mawr) ar wahân.

Nid yw rhoddion mewn nwyddau ac incwm anghyffwrdd yn cael eu cynnwys mewn cyfrifon derbynebau a thaliadau. Fodd bynnag, efallai bydd yr ymddiriedolwyr yn hoffi cynnwys nodyn yn yr adroddiad blynyddol neu yn nodiadau'r cyfrifon.

Beth arall sy'n mynd gyda'r cyfrifon?

Bydd cyfrifon elusennau sy'n defnyddio cyfrifon derbynebau a thaliadau ac a archwilir gan arolygwr allanol yn cynnwys pedair dogfen berthnasol:

Paratoir tair gan yr ymddiriedolwyr:

- Adroddiad Blynyddol yr ymddiriedolwyr - mae hwn yn rhoi manylion am weithgareddau'r elusen yn y flwyddyn.
- Un neu fwy o gyfrifon derbynebau a thaliadau - mae'r rhain yn dangos arian sy'n dod mewn ac yn mynd allan am y flwyddyn ar gyfer cronfeydd anghyfyngedig, cyfyngedig a gwaddol.
- Datganiad asedau a rhwymedigaethau - mae hwn yn rhestru'r ddau ar ddiwedd y flwyddyn.

Paratoir un gan arolygwr annibynnol:

- Adroddiad yr Arolygwr Annibynnol - mae hwn yn rhoi sylwadau'r arolygwr ar y cyfrifon.

Gwybodaeth bellach

Comisiwn Elusennau Lloegr a Chymru
Ffôn: 0845 3000 218
www.charity-commission.gov.uk

Cyllid a Thollau EM
www.hmrc.gov.uk

Am rhagor o wybodaeth cysylltwch â

Cymdeithas Gwasanaethau Gwirfoddol Sir Benfro
36-38 Stryd Fawr, Hwlffordd, Sir Benfro, SA61 2DA
Elusen Gofrestredig *1063289*

Ffôn: 01437 769422 info@pavs.org.uk
Ffacs: 01437 769431 www.pavs.org.uk

Cynhyrchwyd gan WCVA, Cynghorau Gwirfoddol Sirol a Chanolfannau Gwirfoddoli
Wedi ei ddiweddaru:01/12/2009

Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru
wcva
Wales Council for Voluntary Action

Ffôn: 0800 2888 329
www.wcva.org.uk